

Nr 10

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående arbetsgivares uppgifts- och uppbördsskyldighet, m. m.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 345 av herr *Ottosson m. fl.* och II: 785 av herr *Nordgren m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att utredningen beträffande samordning och förenkling av de uppgifts- och uppbördsskyldigheter som av det allmänna ålägges företagen påskyndas samt att utredning och förslag till bestämmelser genom vilka arbetsgivare medges rätt till ersättning för de uppgifts- och uppbördsskyldigheter till det allmänna, vilka för närvarande icke är ersättningsgrundande.

I motionerna anföres att enbart föreskrifterna om uppbördsskyldighet i fråga om källskatt, ATP-avgift och allmän varuskatt innebär att ett företag under ett år har att erlægga avgifter till staten vid sju olika tillfällen. Härtill kommer inbetalning av eventuell kvarskatt och, för branscher med punktskatter, därav betingad redovisning. I förekommande fall åligger det också arbetsgivarna att för statens räkning verkställa införsel i lön.

På företagen ankommer vidare att till olika myndigheter lämna uppgifter om bl. a. anställda, löner, sysselsättning och omsättning.

I anledning av tidigare framställningar har 1965 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om utredning beträffande samordning och förenkling av företagens uppbörds- och uppgiftsskyldighet. Då det synes angeläget att möjligheterna till rationalisering och förenkling snarast tillvaratas, bör utredningen härom påskyndas.

Det arbete som erfordras för att fullgöra berörda åligganden är enligt motionärerna både tidsödande och kostnadskrävande, speciellt för de mindre företagen, där särskild arbetskraft inte finnes avdelad för kamerala uppgifter. Någon ersättning utgår dock inte för andra bestyr än uppbörd av allmän varuskatt. Inte minst med tanke på att flertalet göromål endast utföres i statens intresse utan nytta för företagen själva bör dessa erhålla gottgörelse för sitt arbete. Frågan härom bör enligt motionärerna omedelbart tagas upp till behandling.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 785.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från Sveriges hantverks- och industriorganisation samt Sveriges köpmannaförbund.

Hantverks- och industriorganisationen anför: Arbetsgivarnas uppgifts- och uppbördsskyldighet innebär ett betydande merarbete för företagen.

Bihang till riksdagens protokoll 1966. 11 saml. Nr 10

Organisationen är medveten om nödvändigheten av att uppgifter lämnas men vill understryka att arbetet för ett mindre företag ofta ter sig som en extra arbetsbörda, speciellt med tanke på att många av uppgifterna är ointressanta för företaget som sådant. Med tanke härpå noterade organisationen med tillfredsställelse den skrivelse som 1965 års riksdag avgav till Kungl. Maj:t med begäran om utredning beträffande samordning och förenkling av de uppgifts- och uppbördsskyldigheter som av det allmänna åläggs företagen. — — —

Genom att företagarnas uppgiftsskyldighet efter hand ytterligare utvidgats har arbetsbördan på berörda område ökat för företagen, och det är därför angeläget att den begärda översynen av möjligheterna till rationalisering och förenkling snarast verkställs. — — —

Eftersom många av de lämnade uppgifterna endast är av intresse för det allmänna, »köper» det allmänna en i och för sig nödvändig tjänst av de enskilda företagen. Rent principiellt synes det därför vara riktigt att ersättning utgår för detta arbete. Organisationen har intet att erinra mot att detta spörsmål blir föremål för en särskild utredning men vill som alternativ lösning föreslå att allmänna skatteberedningen och 1959 års uppbördsutredning genom tilläggsdirektiv får i uppdrag att inom tillämpliga områden framlägga förslag om en kraftig höjning av kostnadsersättningen till företagen.

Köpmannaförbundet anför: Den uppgifts- och uppbördsskyldighet som ålägges företagen utgör en besvärande och kostnadskrävande belastning för dessa. Arbetsgivarna kommer på detta sätt att fungera som oavlönade uppbördsmän. Denna fråga är av stor betydelse för detaljhandeln, inom vilken mindre företag ej har råd att hålla särskild arbetskraft för kamerala ändamål. Inom detaljhandeln har man därför i allt större utsträckning nödsakats anlita särskilda byråer för biträde i uppgifts- och uppbördsfrågor.

Då behovet av samordning och förenkling av de företagen åliggande uppgifts- och uppbördsskyldigheterna är stort, finner vi det vara önskvärt, att utredningen härom påskyndas. Likaså finner vi det vara angeläget att den i motionen föreslagna utredningen angående arbetsgivares rätt till ersättning för de uppbörds- och uppgiftsskyldigheter till det allmänna, vilka för närvarande icke är ersättningsgrundande, kommer till stånd. Vi vill i anslutning härtill understryka, att för den uppgiftsservice, som statsmakterna lämnar enskilda och näringsidkare, i stor utsträckning uttages ersättning i form av avgifter och skatter (exempelvis stämpelavgifter). Även med hänsyn härtill synes ersättning till företagen i de hänseenden som avses i motionen vara skäligen. Vi önskar alltså tillstyrka motionen.

Utskottet

I förevarande motioner hemställas dels att den av riksdagen tidigare begärda utredningen om samordning och förenkling av företagens uppgifts- och uppbördsskyldighet gentemot det allmänna måtte påskyndas, dels att frågan om arbetsgivarnas rätt till ersättning för fullgörandet av berörda skyldigheter måtte bli föremål för utredning.

Motioner innefattande begäran om utredning i ettdera eller båda ovan berörda hänseenden har sedan 1960 varje år prövats av riksdagen. Under åren 1960—1964 har riksdagen icke någon gång funnit skäl bifalla framställda yrkanden.

Som motionärerna framhållit har 1965 års riksdag — på förslag av allmänna beredningsutskottet (utlåtande nr 30/1965) — i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om utredning beträffande samordning och förenkling av de uppgifts- och uppbördsskyldigheter som av det allmänna ålägges företagen.

Utskottet har inhämtat att detta ärende alltjämt är underställt Kungl. Maj:ts prövning. Med hänsyn härtill finner utskottet, även om det måste anses angeläget att den begärda utredningen kommer till stånd utan tidsutdräkt, icke anledning föreslå någon ytterligare framställning i denna fråga.

Vad härefter gäller spörsmålet huruvida företagarna bör erhålla ersättning för dem åvilande uppgiftsskyldighet anförde utskottet i sitt ovan angivna utlåtande till 1965 års riksdag, att företagarnas skyldighet att lämna uppgifter i princip inte avvek från den uppgiftsskyldighet som i dagens samhälle åvilade varje medborgare utan att ersättning härför utginge. I fråga om åliggandena rörande uppbörd av skatt erinrade utskottet om att viss ersättning redan utginge för uppbörd av varuskatt. Här kan tilläggas att denna ersättning för sist förlidna beskattningsår uppgick till drygt 26,7 miljoner kronor. Utskottet framhöll tillika att även i fråga om källskatten en viss ersättning kunde sägas utgå genom att företagen ägde under viss tid disponera och tillgodogöra sig ränta å innehållna skattemedel. Utskottet ansåg — i överensstämmelse med riksdagens beslut under en följd av år — sig icke böra tillstyrka den föreslagna utredningen i denna del. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

Såvitt utskottet kunnat finna har under den tid som förflutit sedan frågan sist prövades i riksdagen icke förekommit några omständigheter som bör föranleda ett annat ställningstagande från utskottets sida.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 345 och II: 785 icke må
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 mars 1966

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Sörlin, Eric Gustaf Peterson, Hellebladh, Oscar Carlsson, Svanström, Hedlund, Nyman, Axel Kristiansson, Helge Karlsson och Blomquist;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, fru Jäderberg, herrar Svensson i Kungälv*, Haglund, Gustafsson i Uddevalla*, Westberg, Nordgren, Johansson i Växjö, Thylén* och From.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Eric Gustaf Peterson, Svanström, Nyman, Axel Kristiansson, Blomquist, Westberg, Nordgren, Johansson* i Växjö, *Thylén* och *From*, vilka ansett att utskottet bort anföra och yrka följande:

Som framhållits i förevarande motioner anser utskottet att arbetsgivarnas sammanlagda uppgifts- och uppbördsskyldigheter innebär ett betydande, varje månad återkommande merarbete. Då detta är såväl tids- som kostnadskrävande, speciellt för ledaren av mindre företag, och många av uppgifterna ointressanta för företaget som sådant, synes det utskottet angeläget dels att en förenkling och samordning åstadkommes av desamma, dels att vederbörande myndighet klart motiverar syftet med insamlingen av önskade statistiska uppgifter. En förutsättning för att det allmännas uppgiftsinsamling skall mötas av positivt intresse från företagen är att statistiken ter sig meningsfull och att företagen och företagarorganisationerna erhåller redovisning av insamlade data.

1965 års riksdag har — på förslag av allmänna beredningsutskottet (utlåtande nr 30/1965) — i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om utredning beträffande samordning och förenkling av de uppgifts- och uppbördsskyldigheter, som av det allmänna ålägges företagen. Då denna utredning ännu icke tillsatts och uppgiftsskyldigheten ytterligare ökat, synes det utskottet angeläget att begärd utredning snarast kommer till stånd.

I motionerna har även tagits upp frågan om ersättning till företagen för det merarbete och det ansvarsfulla uppbördsarbete, som det allmänna ålägger företagen. Såväl uppbördsarbetet som uppgiftslämnandet har endast intresse för det allmänna. Staten beställer eller »köper» tjänster av de enskilda företagen. Rent principiellt synes det riktigt att ersättning utgår för detta arbete. Denna princip har som bekant också godtagits av riksdagen vad gäller den allmänna varuskatten. Arbetet och ansvaret för det övriga uppbördsarbetet är lika betungande, varför det synes utskottet skäligt att ersättning utgår även härför.

Under åberopande av det ovan anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 345 och II: 785 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag till bestämmelser genom vilka arbetsgivare medges rätt till ersättning för de uppgifts- och uppbördsskyldigheter till det allmänna, vilka för närvarande icke är ersättningsgrundande.